

47a

Pöytäkirja tehty Suomen Pankin
Kotkan konttorin avustilaisuudessa
2 p:nä helmikuuta v. 1918. Avausta
ja tarkastusta johti Kotkan sos. dem.
Kunnallisneuvoston määräämänä
komissaarina toimitusjohtaja H. Mönö.
Todistajina seurasi mukana komi-
ssaarin pyynnöstä kaupanhoitaja
E. Niiranen ja maalari J. Bröms.
Tämmemäinittu pitäen tilaisuudessa
yksityiskohtaista pöytäkirjaa.

18.

Kello 12 päivänä saapui komissaari Mönön
todistajain seuraamana Suomen Pankin talolle,
jollain havaittiin kaartin asettamat vahtipalvelijat
olevan toimessaan, sekä Kunnallisneuvoston sinetit
Pankin molemmilla ovilla todettiin ehjiksi.

Pankin vahtimestari Kurola tarvittiin asun-
nostaan. Herra Mönön sopi vahtimestarin kans-
sa niin, että pankin tarkastajat etsivät joh-
taja h:ra Krognuksen ja kasööriä tointa hoita-
neen maisteri Svibergson'in. H:ra Kurola
etsii muun pankin palveluskunnan avaus-
tilaisuuteen, joka tapahtuisi klo 1/2 1 päivänä.

Tarkastajat saapuivat matkailiakoti
"Opulans", jossa maisteri Svibergson asuu.
Siellä palveliain taholta ilmoitettiin, että h:ra
Svibergson klo 1/2 12 päivänä, siis puolituntia
aikaisemmin olisi lähtenyt kaupungille, joten
hän nyt ei ole tarvittavissa.

Edellään saaruttiin pankinjohtaja Krogiuksen talolle Asemakatu N:o 9. Johtajan rouva ilmoitti ettei miehensä, pankinjohtaja Krogius ole kotona. Komissaarin kysyttyä missä hän on, kertoi rouva, että hän torstai-iltana noin klo 7 aikaan tuli kotiinsa ampeluseuran kokouksesta ja silloin miehensä oli matkalle lähtövalmiina, joka kertoi matkustavansa Helsinkiin, luultavasti pankki-asioiden vuoksi, kun nykyään puhelimella ei sinne pääse. Herra Ahosen kysyttyä, josta asia todellakin on niin kuten hän kertoi, uudisti rouva kertomuksensa ja yhä huolehansa, että miehensä on matkustanut Helsinkiin, josta ei kuitenkaan voi aivan varmuudella sanoa. Vielä rouva pyysi tietää komissaari Ahosen valtuuksia Suomen Pankin avaukseen, sekä toivoi saavansa luvan puhelimella soittaa Helsinkiin, että saisi keskustella Suomen Pankin pääti-rehtörin kanssa pankin asioista, koska tuntee niitä entisenä pankin virkailijana. Herra Ahosen kehoitti puhelinasioissa kääntymään täkäläisen Punakaartin Esikunnan puoleen, josta sen ainastaan voi ratkaista.

Uudelleen saaruttua matkailijakoti "Opulaa" ei nykyään tavattu hra Fribergsonia. Pankin edustalla oli vahtimestari Kurota 2^{den} pankin virkailijaneidin kanssa, joita pyydettiin odottamaan siksi kuin pankin johtaja tai kasööri tavataan. Komissaari Ahosen määräsi 2^{den} kaartilaisen kanssa etsimään pankin johtajan ja kasööriä.

Herra Ahosen kysyttyä vahtimestari Kurotalta, josta hän tietää, onko pankinjohtaja Krogius nykyään kaupungissa, ilmoitti hän,

että kyllä hra Krogius eilen illalla on nähty kaupungilla.

Saaruttiin Punakaartin Esikuntaan ilmoittamaan kadonneista, josta taas ilmoitettiin, että Rahatoimikamarin kamreeri Aastamainen on kadonnut samalla tavalla tietämättömiin, joten sielläkään ei saada asiota käyntiin. Vielä ei komissaari tehnyt virallista ilmoitusta kadonneista pankin virkailijasta esikunnalle.

Kolmannen kerran saaruttiin "Opulaa" vaan ei nykyään etsittävä kasööri ollut tavattavissa.

Pankin vahtimestari patruunin kera tavattiin Suomalaisen Yhteiskoulun kulmauksessa. He ilmoittivat, etteivät ole tavanneet pankin johtajaa, vaan maisteri Fribergson kello 1/2 12 ollut parturissa, janka jälkeen mennyt postikonttorilla jääne; enempää hänestäkään ei tiedetä.

Komissaari pyysi hra Kurotaa saapumaan maanantaiaamuna klo 10 pankin avaukseen ja huomautti vahtimestarille, että hän antaisi tietää Pankin talon muille asukkaille, että he kaikki tavallaan ovat vastuussa Pankin talon surjaamisesta.

Pankin edustalla ilmoitti komissaari virkailijaneidille, että heidän maanantaiaamuna klo 10 on saaruttava pankin avaukseen, ja että he tällä väliajalla järjestävät asiansa niin, että he ovat tavattavissa jos tarvitaan.

Saaruttiin uudelleen Kaartin esikuntaan, jossa komissaari Ahonen esitti kirjallisen pöytäkirjan liitteenä n:o 1 olevan tiedonannon täpöhtymistä esikunnalle.

4

Sunnuntaina 3 p:nä helmik. klo 4 i. p. kävi komissaari todistajainsa seuraamana puhuttelemassa rouva Krogista. Hän ei tiennyt miehensä katsamisesta enempää kuin muistakaan asian yhteydessä olevista seikoista sen enempää mitä edellisenä päivänä oli kertonut.

Maanantaina 4 p:nä helmik. klo 9,45 a. p. lähetti komissaari Ahonen kaksi kaartilaisista etsimään pankinjohdaja Krogista hänen kotiaan.

"Helsingin" lehdessä toimituksessa kuulusteltiin Aug. Tesaa, koska hän luuli rouva Kroginksen tietävän miehensä nykyisen oleskelupaikan. Johtaja Krogius on nähty matkustavan Pyhtäälle päin.

Klo 10 a. p. mentiin Suomen Pankkiin. Sipa Ahonen rikkoi pääkäytävän ovea sinetin, jonka jälkeen pankin vahtimestari Kurola avasi oven. Muksi pankkiin sisälle tulivat komissaari ja hänen todistajansa, pankin virkailijaneidit ja vahtimestari sekä kolme kaartilaisista. Pankin huoneisto tarkastettiin pikä havaittu mitään epäilyttävää.

Komissaari antoi määräyksen vahtipäälikölle, että he ensiksi menevät matkustajakoti "Orulaa", ja pidättävät ja tuovat mukanaan jos löytävät hra Svibergsonin. Sen jälkeen ruudellon menevät johtaja Kroginksen asuntoon jossa tarkastavat tarkoin huoneiston ja samoin tuovat pankille herra ja rouva Kroginksen. Tarkastus on toimitettava säädyllyisesti. Tietä komissaari lähetti 3 miehisen patrolin Norkalle hakemaan työnjohtaja Kristiansenia kuulusteltavaksi, koska hänen tiedettiin olevan rouva Kroginksen isä.

Rouva Krogius klo 10,50 pankkiin. Ei sanonut tietävänsä miehensä suhteen enempää kuin

la vara-araimet; jos niitä ei löydy niin sitten sieltä lähetettäväksi lukkosepät, jotka voisivat holvit avata. Komisaari Ahonen meni Kaartin keskuntaan ilmoittamaan, että he ryhtyisivät toimenpiteisiin.

Pankkihuoneustosta poistuttua ensin toimitettiin peringohjainen tarkastus, että kaikki olisi kunnossa.

Vahtimestari Aurola vapautta saada puhdistaa pankkihuoneustoa, johon kuitenkin nyt saapuvilla olivat henkilöt yksilöinä eivät voineet suostua. Loppu-tarkastusta toimitti komisaari todistajainsa, vahtimestarin ja vahtipatrullin kera. Toimitus loppui klo 1,25 i.p.

Tiistaina helmik. 5 p:nä klo 9 a.p. saapuvivat Helsingistä ylimääräisellä junalla kassaholvien avajat. Klo 9,50 avasi Vahtimestari pankin ovet. Sisälle tulivat asianomaiset henkilöt: Komisaarit Ahonen ja H. A. Heino, todistajat, pankin virkailijaneidit, vahtimestari ja holvien avajat sekä kunnallistoimikunnan jäsenet D. Eskelinen ja H. Suikkanen.

Kansan Valtuuskunnan lähettämät vaitakirjat Suomen Pankin Kotkan konttorin komisaarin toimeksi H. A. Hoselle ja Kotkan Työ-komisaarin toimeksi H. A. Heinolle, olivat prehdyksessä menneet vaihdokseen, joten he molemmat olivat pankissa niin kauan kuin vaitakirjat tulevat kirjattua.

Kassakaapin avajat esittivät komisaarille vaitakirjansa, että he ovat oikeutetut kassaholvien avauksen.

Komisaari Heino soitti päivällä klo 12 Kaartin kesikunnan kautta Helsinkiin, että sieltä koituisi vielä etsiä Pankin holviaraimet, että tarvitsisi oia murtaa.

Kello 1/2 4 i.p. lopetettiin päivän työskentely. Komisaari H. A. Heino, vahtimestari Aurola, yksi

kaartilainen ja sihteri toimittivat tarkastuksen huoneustossa, jolloin kaikki huomattiin olevan kunnossa. Vahtimestari lukitsi pankin ovet, ja hänelle myös jää ovet araimet.

Illalla klo 8,20 soitti komisaari Ahonen H. Kaapalaiselle Helsinkiin ilmoittamaan, ettei Suomen Pankin kassaholvia vielä tänä päivänä onnistuttu saamaan auki Helsingistä tullevakaan työvälineillä, vaikka sieltä tulleet miehet parhaansa koettivat. Holvin avaamisesta sulattamalla luovuttiin ja ryhdyttiin sitä koettamaan auki väliaikaisesti tehdyllä araimilla. Holvin ensimmäinen lukko otettiin sulattamalla irti. Samalla pyydettiin Kaapalaista hänen lähettämänsä mukana lähetettävään 100.000:- mk. rahaa kaupungin välttämättömiä tarpeita varten. Pyydettiin että näihin toimenpiteisiin ryhdytään aivan ensi tilassa.

Kokoa tämän jälkeen soitettiin Helsingin teknilliseltä osastolta ja tiedusteltiin avauksen kulkua lähemmin. Sieltä luvattiin lähettää pellaiset välineet, joiden avulla aukaisu onnistuu. Komisaari kehoitti heitä aivan ensi tilassa tutkimaan pääkonttorin holvit, jos sieltä mahdollisesti löytyisi näiden kolmen holvin vara-araimet. Sovittiin, että kun avainten etsintä on toimitettu, ilmoittavat he siitä meille heti puhelimesta n:o 176.

Täin menetellen on ensin kretettu käyttää kaikki siveelliset keinot ja jos ei ne onnistu, on lopulta turvauduttava koko holvin murtaamiseen.

Komisaari H. A. Hoselle annettiin Kaartin kesikunnasta tarpeelliset asiakirjat Suomen Pankin Komisaarin virkaan, sekä muita tarpeellisia ohjeita.